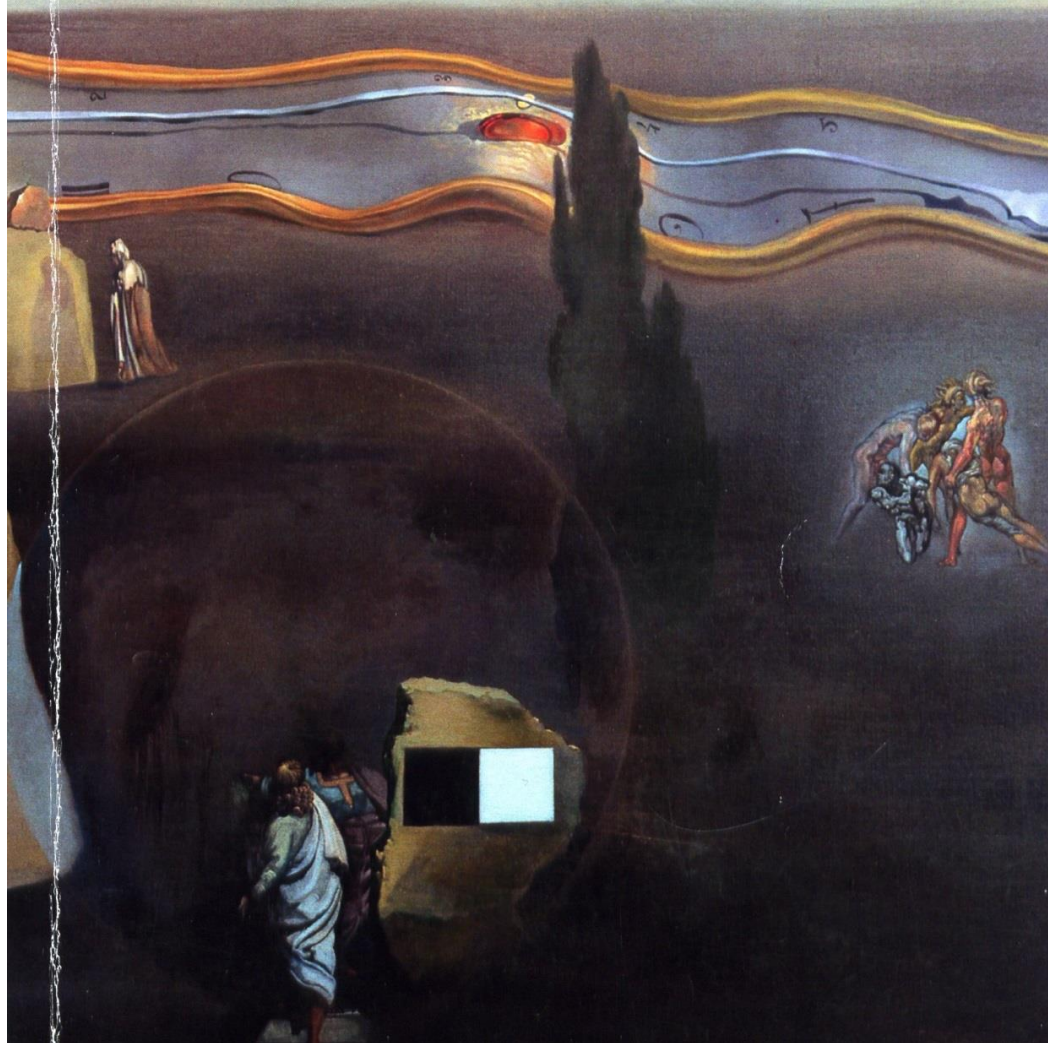

ТЕМПОРАЛЬНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЗОВНІШНЬОЇ ТРУДОВОЇ МІГРАЦІЇ В УКРАЇНІ

Майданік І. П.

УДК 316.4.051:331.556.4](477)

М 14

Рецензенти:

Малиновська О. А. Провідний науковий співробітник сектору міграційних досліджень Інституту демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України д.н.держ.упр., с.н.с., заслужений економіст України

Саріогло В. Г. Завідувач відділу моделювання соціально-економічних процесів і структур Інституту демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, д.е.н., с.н.с.

Затверджено до друку Вченою радою Інституту демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України (протокол № 7 від 26.06.2020)

Майданік І.П.

М14 Темпоральні характеристики зовнішньої трудової міграції в Україні / І. П. Майданік. - К.: Інститут демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, 2020. - 270 с.

ISBN 978-966-02-9314-4

Монографія започатковує системну наукову дискусію про часові атрибути закордонного працевлаштування українського населення. Основні елементи вимірювання плінності часу, на яких ґрунтується дослідження – це тривалість, вік, темп, ритмічність, хронологія, каузальність (причинність), динаміка та синхронність. Визначення цих параметрів ґрунтується на поєднанні основних положень темпоральної логіки з особливостями перебігу міграційних процесів сьогодення. Використання принципу локалізації простору і часу окреслює межі застосування темпорального аналізу. Емпірична частина монографії підживлює українську міграціологію за рахунок використання даних вибіркового соціологічного дослідження ТЕМПЕР, здійсненого за новітнім сценарієм і методологією. Представлена публікація розкриває нові горизонти дослідження закордонного працевлаштування українського населення, зокрема за рахунок застосування теорії трудової мотивації Дж. Аткинсона до аналізу причин міжнародної трудової міграції українців, розрахунку кількісного впливу трудової міграції на народжуваність, визначення основних профілів поверненців через призму термінології Ж-П. Кесаріно.

Теоретичні і практичні знахідки, представлені у публікації, стануть у нагоді науковцям та практикам і можуть використовуватися для розбудови міграційної політики, розробки тематичних навчальних курсів, підвищення кваліфікації осіб, які співпрацюють з мігрантами, тощо.

УДК 316.4.051:331.556.4](477)

784941

ISBN 978-966-02-9314-4

© І. П. Майданік, 2020

З М І С Т

<i>ВСТУП</i>	5
<i>РОЗДІЛ 1. Теоретичні підвалини дослідження темпоральних характеристик міграції</i>	12
1.1 Трансформація індивідуальної та групової темпоральності на різних етапах міграційного процесу.....	12
1.2 Визначення смислових аспектів темпоральності у соціально-економічних дослідженнях міграцій.....	28
<i>РОЗДІЛ 2. Вибіркове дослідження ТЕМПЕР як унікальне джерело знань про міграції</i>	51
2.1 Проблемні питання збору соціологічних даних про тривалі часові відрізки: приклад вирішення у ТЕМПЕР.....	51
2.2 Структурні особливості анкети ТЕМПЕР.....	57
2.3 Засадничі принципи організації та проведення ТЕМПЕР.....	71
<i>РОЗДІЛ 3. Окреслення профілю українських трудових мігрантів за результатами обстеження ТЕМПЕР</i>	77
3.1 Змалювання соціально-демографічних характеристик мігрантів.....	77
3.2 Повторюваність та тривалість як взаємопов'язані темпоральні характеристики трудової міграції.....	97
<i>РОЗДІЛ 4. Дослідження трудової міграції у розширеному часовому діапазоні</i>	107
4.1. До витоків формування міграційної поведінки: чи варто шукати відповідь у дитинстві?.....	107
4.2 Визначення вікового профілю трудових мігрантів на етапі залучення до міграційних практик.....	120
4.3 Зміна громадянства як похідна від тривалості перебування за кордоном.....	126
<i>РОЗДІЛ 5. Формування міграційної готовності: мотиви та процес прийняття рішення про закордонне працевлаштування</i>	134
5.1. Мотиваційна дихотомія закордонного працевлаштування: прагнення до успіху vs уникнення невдачі.....	134
5.2 Процес прийняття рішення про виїзд за кордон та його фактична реалізація.....	143

<i>РОЗДІЛ 6. Синхронність чи полілокальність: трансформація сімейних практик під впливом зовнішньої трудової міграції</i>	155
6.1 Модифікація шлюбних стосунків у сім'ях міждержавних мігрантів	155
6.2 Взаємозв'язки між трудовою міграцією та дітородною активністю українського населення.....	168
<i>РОЗДІЛ 7. Шлях додому: механізми та стратегії зворотної трудової міграції в Україні</i>	179
7.1 Концептуалізація повернення: встановлення основних профілів зворотних трудових мігрантів	179
7.2 Продовження міграційної біографії: реміграційний потенціал зворотних мігрантів.....	198
<i>РОЗДІЛ 8. Поселення індивідуальних міграційних практик із зовнішніми структурами соціальної реальності</i>	208
8.1 Питання правової узгодженості трудових міграцій із законодавством країн призначення	208
8.2 Зв'язки з Україною під час закордонного працевлаштування як стратегія побудови білокального соціального середовища мігрантів	215
<i>РОЗДІЛ 9. Конвертація міграційного досвіду у соціально-економічний капітал на батьківщині</i>	229
9.1 Нерухомість, підприємництво та інвестиції у різних міграційних групах українського населення.....	229
9.2 Навички, отримані мігрантами за кордоном: характеристики та можливості застосування на батьківщині.....	237
9.3 Закордонне працевлаштування як чинник трансформації світоглядних позицій населення України.....	246
<i>ВИСНОВКИ</i>	267